

טעימות הדף היומי

עם הרב אברהם משה הלוי רוט

הערות והוספות: a0527652027@gmail.com

שיעורי "טעימות" מיועדים ללומדי הדף היומי המבקשים להעשיר את הלימוד עם "נושא מעניין לקחת הביתה". הם כוללים נושאים לדיון, פולמוסים, חיזוקים, לקחים, קושיות, הקשרים לפרשת השבוע והמועדים, ועוד ועוד. מטרת השיעורים לעודד שיח תורני גם לאחר שהלימוד הסתיים. בבית או בעבודה, עם האשה או הילדים, בשבתך בביתך ובלכתך בדרך.

השיעורים נמסרים באולפני "קול הלשון" וניתן לצפות בהם באתר, או להקשיב בטלפון 03-6171111 ולהקיש ברצף (משמאל לימין): # 41670658 *

לתגובות והערות, ולקבלת הגליון בקביעות: a0527652027@gmail.com

הפקת הגליונות כרוכה בהוצאת משאבים רבים של עריכה וגרפיקה, ניתן להשתתף בעלויות ובזכויות!

ישראל בלא היסוס וחקירה, נמסרה להם בשלמות, וכל אחד מישראל קיבל חלק הגון משלו לחדש חידושי תורה אמיתיים ולהשיג השגות נפלאות, ומאז ועד עתה נתחדשו הלכות ודינים, אגדות ונסתרות, פירושים ורמזים, מתוקים ומאירים, כחול אשר על שפת הים, חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך.

ואילו ארץ ישראל שלא 'חטפוה' מייד, אלא היססו וחקרו ובדקו תחילה, הרי שעד היום – לאחר אלפי שנים – עדיין לא קיבלנוה בשלמות, אלא פרקים פרקים, בין גלות לגלות, ובכל פעם רק חלקים מסויימים ממנה, ועדיין לא זכינו מעולם לקבלה כולה בשלמות. מדוע? כי אם לנו "יש זמן" להסס ולחקור ולברר, אז גם לקב"ה מצידו כביכול "יש זמן" עד שהוא נותנה לנו...

השקפה | כוחה של ארץ ישראל

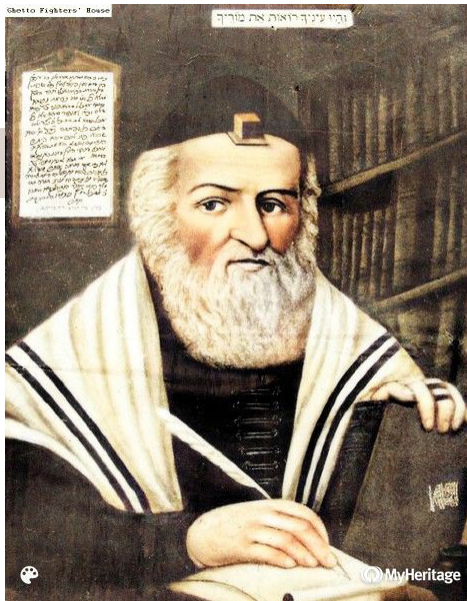
בדף שלנו אנו לומדים על כוחה הגדול של ארץ ישראל, שאם הנידון ברח מחוץ לארץ לארץ ישראל סותרין את דינו, מתחילים שוב לדון ולעייין בדינו, מפני זכותה של ארץ ישראל. מצד אחד, הארץ תובעת את היושבים בה, היא מקיאה את החוטאים בה, כמו שכתב הרמב"ן שהפשעים של סדום לא היו יותר גרועים מפשעים של כל מיני ארצות של גויים, אבל ארץ ישראל לא סובלת חטאים. אבל מצד שני, אם הוא זכאי, ארץ ישראל תמצא לו זכות. ארץ ישראל היא כמו אמא לבנים שלה.

סיפור | מדוע חלם הגר"א בליל הסדר על "עלו זה בנגב"

בהקדמת הגר"ח מוואלאזין לספרא דצניעותא מספר "התבונן נפלאות (ממעלות הגר"א) מאחת מהנה, פעם אחת ביום א' של פסח היו יושבים אצלו ב' תלמידים מתלמידי החשובים ומאחר והיו יודעים שדרכו בקודש מעולם בהפגת שמחה וחדוות ה' מעוזו, שהיה שש ושמה ביו"ט כמצווה עלינו בתורתו ית"ש אשר היה זה להפליא, והנה ראו שאין שמחתו במילואו וטובו כפי הרגלו, שאלוהו על זה, ולא רצה להשיב, והפצירו בו מאד ולא יכול היה להתאפק. [אגב, ראוי להתבונן במעלות מידותיו הנעימות של אדונינו הגר"א שהרי היה יכול בקל לשתקם בנזיפה קלה, והרי היו כולם יראים וחרדים מפניו, אבל הוא שמע הפצרותיהם שוב ושוב, עד שלא יכול היה להתאפק כנגדם].

אמר להם: מוכרחני לגלות לכם מה שאין דרכי מעולם בזה, לקיים מה שכתוב דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים [גם זה ממדותיו הטובות לא להראות להם שזה "בדיעבד" שהוא נאלץ להסכים להפצרותיהם, אלא אדרבה, הוא מקיים בזה את מצוות הכתוב. וכנראה כוונתו היתה שמכיון שאינו יכול לקיים "סיחנה מדעתו" מחמת הפצרותיהם, ממילא מקיים "סיחנה" באמצעות "ישיחנה" לאחרים...] כי בזו הלילה בא

מהדף לחג | מדוע עדיין לא קיבלנו את ארץ ישראל

והנה, ליציאת מצרים היו שתי מטרות, הא' לתת לבני ישראל את התורה (בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה), הב' לתת להם את ארץ ישראל ('והבאתי אתכם אל הארץ').

והנה, היה חילוק בין ב' המתנות הללו בצורת קבלתם ע"י בני ישראל. בעוד שאת התורה קבלו ישראל בידיים פתוחות, ומיד בצאתם ממצרים התחילו לספור חמישים יום בציפייה לקבלתה, וקראו בכל לב 'נעשה ונשמע' בלא לבדוק ולחקור מה כתוב בה, וכמו שאמר הגוי לרבא 'עמא פזיזא דקדמיתו פומיכו לאודנייכו', הרי שלגבי ארץ ישראל ביקשו תחילה לברר מה טיבה קודם שקבלוה, ואמרו נשלחה אנשים לפנינו ויתורו לנו את הארץ... הטובה היא אם רעה...

היה אומר זקני רבי שמחה שלמה לוינ' זצ"ל שהחילוק הזה בין צורת קבלת התורה לצורת קבלת ארץ ישראל, הוא שהביא לחילוק בתוקף וחוזק הקבלה עצמה. התורה, שקיבלוה בני

מוסר | חובת ההשתוקקות לארץ ישראל!

מו"ר הגר"ד בעלסקי שליט"א מצטט באוזנינו שוב ושוב את דברי ספר החרדים בתחילת מצוות התלויות בארץ "...וצריך כל איש ישראל לחבב את ארץ ישראל ולבוא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה כבן אל חיק אימו כי תחילת עוונינו שנקבעה לנו בכיה לדורות יען מאסנו בה שנאמר 'וימאסו בארץ חמדה' ובפדיון נפשינו מהרה כתוב 'כי רצו עבדך את אבניה ואת עפרה יחוננו... אתה תקום תרחם ציון', ולפיכך היו האמוראים מנשקים עפרותיה ואבניה בבואם אליה. ומה טוב ומה נעים לשיר שיר ידידות אשר יסד רבי יהודה הלוי עליה באהבה רבה תחילת השירה היא 'ארץ הקדושה יקרה חמודה', ואנו משוררים את השיר הזה על ציון רבי יהודה בר אילעאי כל ערב ראש חודש בשמחה רבה ומתחננים לא-ל לבל יגרשנו מאליה, גם הקרובים והרחוקים אשר חוץ לה ראוי להם שיהיו נכספים ותאבים אליה כי כשם שבחר בהם כך בחר בארץ ישראל ויחד אותה להם ואין נקראין גוי אחד אלא עמה שכך פירש רשב"י על מקרא שכתוב ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ..." עיינו שם שהארץ מאד.

התבוננות | מדוע דוקא ארץ ישראל זקוקה להרבה בתי דינים

מבואר בדף שלנו שדווקא בארץ ישראל צריכים הרבה יותר בתי דינים מאשר בחו"ל. במבט ראשון זה פלא: איך יתכן שדווקא בארץ ישראל שהוא מקום טוב יש כל כך הרבה מריבות, כל כך הרבה בתי דינים, יותר מאשר בחו"ל?!

בספר 'דף על הדף' מביא על זה משל יפה מהמגיד מדובנא. פעם אחת נפגשו שני אנשים, אחד מהעולם המערבי המודרני והשני מהעולם הישן הפרימיטיבי. אמר האיש הפרימיטיבי: אצלנו אין כמעט רופאים, רק בעיירות הגדולות מאוד, וגם כמעט אין חולים, איננו מפונקים, ואילו אצלכם בכל מקום יש רופא וכל הזמן אתם אומרים "אני לא מרגיש טוב" "יש לי שפעת" "יש לי וירוס" וכדומה. אמר לו המודרני: אדרבה, בגלל שאצלנו הרפואה ברמה כזאת גבוהה היא מזהה מחלות כשהן עדיין קלות ועלויות להתפתח, ואז הרופא אומר תישאר בבית, אתה יכול לדבק, אתה יכול להתדרדר, לכן אנו זקוקים להרבה רופאים, ואילו במקומות פרימיטיביים - רק כאשר המחלה אנושה הוא נחשב חולה ואז מתעוררים לקחת אותו לרופא המחוזי לנסות להציל את חייו... והנמשל שבחוקן לארץ רק "פשעים גדולים" כמו רציחה וכדומה נחשבים לחטא ופשע, אבל בארץ ישראל אפילו דבר דק, פגם עדין, כבר נחשב לחטא, ולכן צריך בה הרבה בתי דין.

אליהו הנביא וגילה לי עניינים וחידושים נוראים אין חקר בשם י"ב על הפסוק 'עלו זה בנגב' ובעומדי בבוקר מרוב הפלגת השמחה לא יכולתי להתאפק והרהרתי בהם קודם ברכת התורה ונענשתי שתיכף נעלמו ממני ואינם, וניחמוהו וברכוהו השי"ת יחזירו לרבינו את אבדתו.

לאחר זמן מה שאלו אחד מהם אם כבר הוחזרה לו אבדתו, והשיב ברוך השם שנתגלו לי שנית, והמה כ"ב מאות וס' (2260) אופנים! וכאשר ידעתי מפני מה נתעלמו ממני כן אני יודע מפני מה נתגלו לי שנית, ואמר לו שבאופן אחד מהם אני יודע כוחות כל הבריות וכל איבר מה ענינו, עכ"ד.

עוררני גיסי הגאון רבי שלמה הלפרין שליט"א שאם מותר לנו להתבונן בהליכותיו הקדושות למה נרדם הגר"א כלל בליל שימורים, שהקב"ה מצפה לשמוע שבחיו מישראל כדאיתא בזוהר, [וכידוע שהרב מבריסק היה מתפלל על אנשים שמקפידים כל כך על המנהג להיות ערים בליל שבועות ואילו בליל הסדר הולכים לישון על מיטתם למרות שזו הלכה בשולחן ערוך להיות ערים בלילה נורא זה], ובודאי יכול היה הגר"א למנוע השינה מעיניו, [וכידוע שבהיותו בבית האסורים בחג הסוכות מנע שינה מעיניו במשך כמה יממות]. וביותר יפלא, מה זה שנגלה לו אליהו הנביא דוקא על פסוק זה 'עלו זה בנגב', ולא על ענייני יציאת מצרים וכדומה.

וביאר גיסי הגאון הנ"ל שליט"א שהנה לשון הגאולה החמישי דיציאת מצרים הוא 'והבאתי אתכם אל הארץ' שתכלית יציאת מצרים היא להביא אותנו לרשת את הארץ ירושה עולמית, אלא שאיננו שותים כוס חמישית זאת כיון שעדיין לא נתקיימה גאולה זו. ולכן מתאים מאד שדוקא לאחר ששתה הגר"א ארבע כוסות של ד' לשונות הראשונים, זכה שהראו לו גם את קיום הלשון החמישי - והבאתי אתכם אל הארץ, ולכן הראו לו את סודות הפסוק 'עלו זה בנגב'. עכ"ד גיסי הגאון הנ"ל שליט"א.

אמנם עדיין לא נתבאר - אם מותר לנו להרהר בזה - למה הראו לו דוקא הפסוק של פרשת המרגלים 'עלו זה בנגב', מה שייך זה לליל יציאת מצרים.

אכן לפי דברי זקני רבי שמחה שלמה זצ"ל הנ"ל מבוארים הדברים כמין חומר, שהרי ביאר סבא שהטעם שלא זכינו עדיין לתכלית ירושת הארץ כמו שזכינו לתכלית קבלת התורה, הוא משום שאת התורה מיד ביציאתם חשקו וציפו לה, ואילו לארץ ישראל לא השתוקקו מיד ומזה הגיעה פרשת המרגלים שבקשו לבדוק את טיב הארץ וכו', וא"כ נמצא שהתיקון לזה הוא בקיום ציווי משה 'עלו זה בנגב' לעלות לארץ ישראל ולראות את שבחה ומעלותיה, שאפילו הנגב מעולה יותר פי שבע מצוען מצרים, ולכן דוקא בלילה זה גילה אליהו הנביא - שהוא בא בליל הסדר לבשר על קיום הגאולה החמישית 'והבאתי אתכם אל הארץ' - אל אדונינו הגר"א ללמד סודות עלו זה בנגב.

דקדוק | הדרשה שמסתרת בחציו השני של הפסוק

הגמרא מביאה מקור לכך שגם בחוץ לארץ יש בתי דנים שנאמר "והיו לכם לחוקת משפט לדורותיכם". במבט ראשון לא מובן איך לומדים מכאן שגם בחוץ לארץ יש בתי דנים, וגם רש"י לא הוסיף כאן כלום. אמנם כאשר רואים את הפסוק בפנים מבינים מיד שהדרשה היא מהמשך הפסוק "בכל מושבותיכם".

זה דבר חריג, שהגמרא מביאה את תחילת הפסוק והיא סומכת עלינו שנדע את המשך הפסוק, וגם רש"י לא מציין כלום. אולי הגמרא באה ללמד אותנו, שפשוט הדבר שכל אחד יודע את פסוקי התנ"ך, והרי אחד מקנייני התורה – בהם עוסקים בימים אלו – "במקרא"....

התבוננות | מה המשמעות של "נקראת חובלנית"

מבואר בגמרא שסנהדרין שהורגת פעם בשבע שנים או פעם בשבעים שנה נקראת "חובלנית". וצריך להבין מה המשמעות של זה שהיא "נקראת חובלנית", האם זה רק בא להביע ביקורת, או שיש כאן באמת הלכה שצריך לכנותה כך בפועל.

דבר דומה אנו מוצאים לגבי שבת הגדול. בשולחן ערוך ישנה הלכה (שהיא בעצם סימן שלם, סימן ת"ל) "שבת שלפני הפסח קוראים אותה שבת הגדול". גם שם לא מובן איזו משמעות יש לכך ש"קוראים אותה שבת הגדול", וכי צריך לקרוא אותה כך בפועל. [ובאמת חכם בן ציון אבא שאול זצוק"ל היה אומר שצריך לאחל בה 'שבת הגדול שלום' במקום 'שבת שלום', וכמדומה שגם בבית מדרשו של הגרי"ש אלישיב היו אומרים "אגוטען שבת הגדול"....]

השקפה | לא להסיק מסקנות על סמך ציטוט אחד או שניים

מי שלומד מסכת סנהדרין על כל דיני עונשי מיתה בבית דין, מקבל רושם מוטעה כאילו כל הזמן היו הסנהדרין מוציאים להורג, כמו, להבדיל בין הטהור לטמא, באיראן וסעודיה שהם תאבי רציחה והריגה [כמו שכתב האור החיים שאמר לו המוציא להורג של המלך שיש לו הנאה עצומה כשהוא עורף את ראשו של הנידון למוות], אבל בדף שלנו אנו לומדים שחלילה לומר כך על עם קדוש, אלא אפילו בית דין שהרג פעם בשבעים שנה נקראת חובלנית.

נמצא, שמי שילמד סנהדרין ולא ימשיך אח"כ עד למכות דף ז' לא יידע את הדבר החשוב הזה, ויישאר עם הרושם המוטעה והמעוות!

זה לימוד גדול שבילנו שכאשר אנו באים לברר את 'דעת התורה' לגבי סוגיות השקפתיות שונות, כמו מעמד האשה ביהדות, תורה ומדע, תורה ומלאכה וכדומה, אי אפשר לקחת איזה מאמר חז"ל ולצטט אותו וכך לקבוע את ההשקפה הנכונה. אלו הם סוגיות שצריך ללמוד בצורה מלאה ורחבה, ליישב את כל המאמרים והמקורות יחד, וכך לדעת את השקפת חז"ל.

השקפה | אין לרחם על האכזרים

"אף הן מרבין שופכי דמים בישראל" מבואר בגמרא שבית דין שאף פעם לא הורג זה לא שבח, אלא להיפך הם מרבים שפיכות דמים בישראל.

בחשוקי חמד של הגאון רבי יצחק זילברשטיין מספר על אבא אחד שהבן שלו לקח לו את הרכב ונהג בפראות ותפסו אותו במצלמות. והנה אם המשטרה תדע שהבן שלו נהג ברכב הוא יקבל שלילה לשנתיים ויפגע מאוד שלום הבית של הבן [כי אשתו תמיד כועסת עליו שהוא נוהג ככה ותהיה מריבה גדולה] ושאלו את הגר"י זילברשטיין האם מותר לאבא לשקר שהוא זה שנהג ברכב, והרב זילברשטיין מסרב להתיר את זה, כי יש צורך להרתיע את הרודפים הפראים שנוהגים בצורה מסוכנת, וכמו שלמדנו בסוגיא שאם בית הדין מרחמים מדי, הם מרבים שפיכות דמים בישראל.

פרק אלו הן הגולין

זווית אישית | ה"גלות" של סבא יעקב

סבא שלי, רבי יעקב דב הלוי רוט זצ"ל, היה מפקח במשרד החינוך. במהלך עבודתו הוא נתקל במנהל שלא עשה את עבודתו נאמנה. הוא שלח לו התראות ואזהרות ובסופו של דבר פיטרו אותו. כעבור תקופה קיבל אותו מנהל התקף לב ונפטר.

הסבא חשש שאולי זה נחשב שהוא הרג נפש בשגגה. אמנם זה היה תוך כדי מצווה [כמו שנלמד בהמשך הפרק] וזה לא יותר חמור מאב המכה את בנו וכו', אבל הוא חשש שנחשב להורג בשוגג. לכן הוא החליט... לצאת לגלות! עד אז הוא התגורר במשך עשרות שנים בכפר פינס, והוא החליט לגלות משם למושב לביא הסמוך לטבריה למשך כמה שנים... כך היו נראים יהודים של פעם...

מהדרך לחג | מניין שגגותיהם לא היו משופעים

רש"י בד"ה היה מעגל מדגיש שהגגות בזמן חז"ל לא היו משופעים. במקומו של רש"י, בצרפת, הגגות היו משופעים, ואילו בארץ ישראל ובבבל היו הגגות שווים. כך גם ראינו זה עתה לביל הסדר שלאחר אכילת הפסח היו עולים לגגות לשיר יחדיו את ההלל עד שהיה נראה כאילו הגגות נשברים מהקול העצום, "פקע איגרא". את זה אי אפשר לעשות כמובן על גגות משופעים...

גם לגבי סוכה לשון הגמרא בכל מקום ש"עולים לסוכה" או "יורדים ממנה", ומבאר רש"י בכמה מקומות שהסוכות שלהם היו על הגג, כי גגותיהם לא היו משופעים.

בתמונה: בית המדרש בו למד ולימד רש"י ע"פ המסורת. ניתן לראות את שיפוע גג ביהמ"ד וגגות המבנים שבסמוך.

מעניין לדעת | מדוע גגותיהם לא היו משופעים

מהי הסיבה שהגגות בארץ ישראל ובבבל היו ישרים ואילו בצרפת הם משופעים? כי בארצות הקרות בגלל ההצטברות של השלג דאגו לשפיע את הגגות, כדי שלא יצטבר עליהם יותר מדי שלג. וכן בשביל לבודד את הבית מהקור הגדול, היו יוצרים עלית גג "משולשת", שמבודדת את הבית, לעומת זאת בארץ ישראל ובבל שהן ארצות חמות לא היה חשש כזה.

מוסר | גם אם על עצמך אינך חושש, חוס על חייך אחרים!

כתבו התוספות שהחידוש בזה הוא שהיה מקום לומר שכיון

שהוא גם סיכן את עצמו יהיה פטור. לומדים אנו מזה שגם אדם שעל עצמו הוא לא חושש מכל מקום חייב להזהר על אחרים, ואינו יכול לומר אם זה מספיק לי בשביל הזהירות על עצמי בוודאי איני צריך להזהר על אחרים.

יש אנשים שנוהגים בפראות ואומרים שהם אינם חוששים, אבל גם אם עליך אתה לא מפחד - מה עם הילדים שלך שאיתך ברכב? מה עם מי שאתה הולך לפצוע אותו חלילה? אין לגיטימציה לטיעון "הרי אתה רואה שגם עליי אני לא חושש, אז תסמוך עליי שאני יודע מה שאני עושה..."

צריך לדעת כמה הסוגיות האלה של זהירות מכל תקלה ומכשול הן סוגיות גדולות מאוד. אתם יודעים היכן נמצאים הלכות שמירת נפש (מעקה, הסרת מכשול, הרחקה מסכנה) ברמב"ם? בהלכות רוצח! זקני החבר רבי דוד בונם סומפולינסקי זצ"ל היה מאד מאד מהדר ומסלסל בזה, ומתפלא שהמצווה החמורה הזאת של "שמירת הנפש" נשכחה ונזנחה בדור האחרון.

מוסר | סכנת "הדפו בגופו" בימינו

צריך לדעת ש"הדפו בגופו" זה מציאות מאוד מצויה, בפרט כשיש זקנים בסביבה, בדרך כלל תחילת הדרדרות של המצב הבריאותי של הזקנים זה מנפילה. וצריך להיזהר כאשר ילדים שנוסעים ב'בימבה' או מבוגרים שנוסעים בקורקינט/אופניים חשמליות ומסתובבים על מדרכות, וכל כך הרבה "הדפו בגופו" מצערים התרחשו, כולל אנשים גדולים מאד שנהרגו מזה. אינני רוצה לציין שמות כדי שלא לפגוע ולצער, אך עלינו לזכור כמה צריך להיזהר.

התבוננות | יחס התורה להריגת בהמה

מבואר בגמרא שאם הוא התכוון להרוג בהמה והרג ישראל אז הוא קרוב למזיד ואינו גולה [ולדעת הרמב"ם ממילא יכול גואל הדם להרוג אותו תמיד, כי הוא לא נמצא בעיר מקלטו].

הבה נתבונן: אילו היה מתכוון סתם כך לזרוק על הארץ או על איזה כלי כדי לשוברו, ולבסוף נפל על יהודי, היה נחשב לשוגג. רק מחמת שהתכוון להרוג בהמה, היה בדעתו לשפוך דם, זה נחשב ל"קרוב למזיד". הרי לנו שגם הריגת בהמה נחשבת ל"הריגה", כמו שכתוב בתורה על השוחט בהמה שחיטה אסורה "דם ייחשב לאיש ההוא דם שפך". כך גם למדנו במסכת סנהדרין שהתורה חסה על חיי הבהמה ולכן צריך לדון אותה בפני בית דין של עשרים ושלושה דינים.

מעלה. זו לא ירידה, זו ירידה שהיא צורך עליה!

לשון הקדש | בין "פתע" ל"פתא"

"בפתע" מדברי אונקלוס אנו למדים שהמילה בפתע [באות עי"ן] והמילה פתאום [באות אל"ף] שתייהן עניין אחד, כי את שניהם הוא מתרגם "בתכיף", במהירות, בבהילות.

חיזוק | ירידה שהיא צורך עליה

הגמרא דנה על "ירידה שהיא צורך עליה" שאינה נחשבת ירידה גמורה ולכן צריך דרשה לחייב בה גלות. אולי יש כאן רמז לימים אלו שאחרי ליל הסדר. שהרי מבואר בקדמונים שבליל הסדר יש "אתערותא דלעילא" עצומה, ואחר כך יש "ירידה לצורך עליה", הקב"ה מסלק את אותה הארה על מנת שאנחנו בעצמנו נטפס עד חג השבועות עוד מעלה ועוד

מוסר | לא לדרוך על השני בדרך לפיסגה...

רבי אבהו הסתפק באדם שעלה בסולם ותוך כדי עלייתו הוא מוריד את השליבה כלפי מטה, האם הוא נחשב הורג בדרך עליה או בדרך ירידה. והנה טעם החומרא של דרך ירידה היא שכיון שאתה מתעסק בהורדה למטה אתה צריך יותר להיזהר מנפילה למטה, מאשר כאשר אתה מתעסק בעליה למעלה. נמצא שאנו לומדים כאן לקח גדול: למרות שהאדם עצמו עוסק בעלייתו למעלה, הוא צריך לשם לב לכך שתוך כדי זה הוא מוריד את השליבה כלפי מטה...

יש אנשים שעולים מעלה מעלה במעלות רוחניות, ואינם שמים לב שבדרכם הם דורכים על השני ו"מורידים" אותו. זו איננה דרך עליה אלא דרך ירידה!...

